

[Djurhuus.]

og retten til landsoklen viser tydeligt og klart vor stilling til dette for os så livsvigtige spørgsmål.

Vi er henvist til udelukkende at leve af det, vi kan få fra søen, og 97-99 pct. af vor eksport består af fisk og fiskeprodukter. Det er derfor for os nærmest et spørgsmål om at være eller ikke være, der er knyttet til fiskerigrænsens udvidelse.

På Genèvekonferencen i foråret 1958 mislykkedes det desværre at få det fornødne flertal for en 12 sømils fiskerigrænse, og dette førte til, at Island tog sin sag i egen hånd og udvidede sit fiskeriterritorium til 12 sømil, og denne handling førte til den ulykkelige åbne strid, der i øjeblikket står mellem et af vore broderfolk, en af verdens mindste nationer, og en, der er betydeligt større og bedre udrustet.

At den danske regering for vort vedkommende ikke så sig i stand til at tage et lignende skridt, har den motiveret ud fra en traditionel indstilling vedrørende løsningen af mellemfolkelige problemer, men vi skulle nødig nå dertil i konflikten om fiskerigrænser, at havets moral: de store fisk æder de små, bliver anerkendt og knæsat. Jeg skal i denne forbindelse henvise til Sovjetunionens og Kinas udvidelse af deres fiskeriterritorium til 12 sømil, uden at deres handlinger udløste en tilsvarende modaktion som den, der blev rejst mod Island.

Den højtærede udenrigsminister har den 25. september i år i FN's plenarforsamling berørt det internationale problem, som han meget rigtigt kalder spørgsmålet vedrørende søterritoriet og fiskerigrænserne, og opfordret alle stater til at nå frem til enighed på den forestående konference i Genève i foråret 1960 til løsning af dette problem, som har tilspidset sig i en åben islandsk-britisk konflikt. Den højtærede udenrigsminister siger: vi må huske på, at en løsning, hvorom der kan opnås enighed, altid vil være et kompromis og indebære visse indrømmelser. Dette er lige så rigtigt, som det er sagt, men jeg skal i denne forbindelse gøre opmærksom på den historiske kendsgerning, at vor fiskerigrænse i gammel tid var 24 sømil og som sådan blev håndhævet af de daværende rigsmyndigheder. Når vi nu er standset ved kravet om en 12 sømils

grænse, er det i høj grad en kompromisstillington tagen i forhold til det, der engang var, og som vi hævder at have historisk ret til. Jeg vil derfor henstille til den høje danske regering, at man på konferencen i Genève i det kommende forår fuldt og helt går ind for de færøske erhvervsorganisationers ønske og lagtingets vedtagelse om en 12 sømils fiskerigrænse ud fra lige basislinjer mellem de yderste skær og landodder.

Jeg nævnte i min indledning, at den højtærede statsminister i sin tale af 7. oktober omtalte færøske fiskeres adgang til fiskeri fra landstationer i Grønland. Der blev sagt, at regeringen har tiltrådt en udvidelse og en forlængelse af denne adgang til og med 1967.

Efter gældende lovgivning er Grønland og Færøerne dele af det danske rigsområde, og grønlændere, færinger og danskere har statsborgerret inden for det samlede område. Det har derfor vakt ikke ringe bitterhed, at vor statsborgerret vedrørende Grønland har vist sig og endnu viser sig at være en ret uden ret. Fra først i 1920'erne har vi ført en utrættelig og til tider forbitret kamp for erhvervsfrihed i Grønland, baseret på rettigheder, som vi troede knyttede sig til statsborgerretten. Hidtil er det ikke lykkedes for os, og hidtil har vi ikke opnået en ligestilling i Grønland som danske statsborgere i lighed med den, grønlænderne har på Færøerne som danske statsborgere, selv om vi har opnået visse indrømmelser. At en anden nation tilsyneladende har opnået en vis ret i Grønland, skal jeg kun i forbifarten berøre, idet det er blevet mig fortalt, at en af den danske regerings departementschefer, Eske Brun, af et amerikansk fartøj blev befordret om bord i en færøsk trawler ved Angmagssalik med bortvisningsordre.

Jeg betvivler ikke, at dansk politik vedrørende Grønland har været ført ud fra et idealistisk synspunkt til at begynde med, men det faktum, at Grønland endnu i dag er et erhvervsmæssigt underudviklet område med en meget lav levestandard, må vel stå som et bevis for, at denne „det lukkede lands politik“ ikke har givet de resultater, som man ved den idealistiske planlægning af systemet så frem til. I dag står det vel klart for mange, at et krav er ved at rejse sig om privatinitiativets etableringsret.